

Soms krijgen we verrassende kopij binnen. Zoals dit artikel met een verklarende achtergrond voor de familienaam 'Van Orsouw'. Het is geschreven door Jan A. van Orsouw die 40 jaar in Oss woonde en nu alweer 40 jaar in Zwitserland. Hij heeft nog steeds contact met vrienden in Oss en raakte via hen op de hoogte van het bestaan van Tussentijds. Hij vertelt dat hij vroeger wel eens meer artikelen schreef voor de krant in Oss en dat hij op een gegeven moment eens zijn eigen familienaam is nagegaan. Want, zoals de heer Van

Orsouw schrijft 'Ik dacht dat er over de familienaam Van Orsouw niet al teveel bekend is. En er wonen zoveel van Orsouws in Oss en omgeving.' Leuk om een verklaring te ontvangen over deze naam, leuk om te lezen dat Tussentijds ook in Zwitserland goed ontvangen wordt. Wij geven het artikel van de heer Van Orsouw graag door. Het werpt een interessant licht op de naam 'Van Orsouw'. Is er meer over bekend, dan kunt u die informatie altijd bij de redactie melden.

'De Van Orsouw's en de stad Oss'

Als je leest dat Oss al meer dan 600 jaar stadsrechten heeft, vraag je je af hoe de stad er dan in 1399 uitgezien mag hebben. Onze ideeën over steden in de vroege middeleeuwen zijn eigenlijk gevormd door oude tekeningen en schilderijen. Het zijn meestal persoonlijke indrukken van oude meesters.

Naast de vraag 'hoe was het toen?' komt een tweede bij mij op: wie woonden er toen en wat deden de mensen? Als je de familienamen in het huidige telefoonboek naleest, dan valt op dat een aantal namen erg veel voorkomen. Dat wil meestal zeggen, dat deze families zich in de loop van de jaren flink uitgebreid hebben. Het zegt echter niet of deze families ook al lang in Oss geleefd hebben. Het wordt iets anders, als zo'n naam ook in de omliggende plaatsen voorkomt, maar buiten een straal van zo'n 50 kilometer eigenlijk onbekend is. Dan hebben we te maken met een min of meer lokale aangelegenheid. De familie is honkvast geweest en is dus in de streek blijven hangen. Het zou dus interessant kunnen zijn om de familienamen van de Ossenaars in 1399 te bekijken. Wie woonden er toentertijd in Oss? Ik weet dat wij een heel oude naam hebben en dat onze familie min of meer altijd in Oss of de

L. v. Oursouw
Tulpstraat 21

Mr. Schilder
en Behanger

nabije omgeving gewoond heeft. Natuurlijk is dat in de laatste honderd jaar sterk veranderd. Ik zelf ben daar een goed voorbeeld van. Ik ben 39 jaar geleden naar Zwitserland verhuisd en mijn zonen met hun families wonen ook hier. Er is zo dus een nieuwe, Zwitserse

tak Van Orsouw ontstaan.

Als je buiten Nederland woont, denk je misschien wat vaker aan je verleden terug. Vooral ook omdat hier meer gevraagd wordt waar je naam vandaan komt die hier volkomen vreemd is. En dan begin je het uit te leggen. Van Orsouw werd vroeger anders geschreven. Wij stammen uit de Rijnstad 'Orsoy' (volgens informatie op de website van dit stadje spreken de inwoners dit uit als 'Orsau', red.). Vroeger werden de namen op gehoor opgeschreven en zodoende ontstonden er namen, die wel hetzelfde klonken, maar toch anders gespeld werden. De naam 'Orsouw' is samengesteld uit 'Ors' (ros of hors) wat in het oud-Duits paard betekent. Oij is de oude naam voor 'wei'. Ook bestaat het woord 'Au' in het Duits. De betekenis is hetzelfde als van Oy. Dat wil zeggen, dat de naam Orsouw eigenlijk 'paardenwei' betekent. Door slordig schrijven veranderde de naam van Orsoy in

Orsou. Een y en een u zijn, wanneer ze niet duidelijk geschreven zijn, bijna niet van elkaar te onderscheiden in oude handschriften. In 1139 komt de naam voor in de oprichtingsacte van het klooster Hamborn. Later in 1233 nog eens en op 27 februari 1285 blijkt dat de schepenen over een eigen Orsoy-zegel beschikken. Wat is nu de verbinding tussen het Rijnstadije in Duitsland en de Van Orsouw's in Oss?

De stad Orsoy was destijds een zogenaamde tolstad. Schepen die voorbij voeren, moesten daar tol betalen en zodoende waren de omringende hertogen en graven zeer aan de rijke stad geïnteresseerd. In die tijd hoorde de stad aan de hertog van Kleef. Deze had ook bezittingen in Brabant en wel het 'Land van Megen', het 'Land van Ravenstein' en Teisterbant (Betuwe). Binnen deze gebieden konden de burgers zich normaal verplaatsen en het is dan ook niet verwonderlijk dat in 1551 een van de Osse schepenen, een zekere Michael Jan van Orsou was. Daarna komt de naam herhaaldelijk voor in de geschiedenis van Oss. Rond 1785 wordt de naam voor het

eerst met een w aan het eind geschreven. Uit van Orsoy wordt van Orsou en nu is de tegenwoordige naam van Orsouw ook in de gemeentepapieren vastgelegd. Doordat diverse leden van de familie van Orsoy burgemeestersfuncties hebben uitgeoefend zijn er zegelafdrukken bekend met hun naam. Deze zijn de basis van het familiewapen geworden. Het bevat dezelfde elementen als het wapen van de stad Orsoy.

J. van Orsouw, Zwitserland.

Reconstructie van het Vorstengraf opgeleverd

Op donderdag 10 juli 2003 onthullen Commissaris van de Koningin mr. F. Houben en burgemeester H. Klitsie samen de reconstructie van het Vorstengraf van Oss. Een mooi moment voor Peter van Nistelrooij, voorzitter van de stichting Vorstengraf Oss, Herman Nooijen die de reconstructie ontwierp en de vele archeologen, lokale archeologen en andere hulptroepen die zich de afgelopen jaren hebben ingespannen om de reconstructie mogelijk te maken. De reconstructie van het Vorstengraf is niet alleen op de juiste plaats en op ware grootte gebeurd, maar ziet er in vormgeving ook zeer fraai uit. Er omheen liggen nog enkele gereconstrueerde grafheuvels uit bronstijd en ijzertijd. Het geheel vormt een opmerkelijke blikvanger van het bedrijventerrein dat zich nu in hoog tempo aan het ontwikkelen is. Het zogenaamde Vorstengraf is in 1933 teruggevonden.

In de enorme grafheuvel, met een doorsnede van 54 meter de grootste van Nederland, werd een bronzen wijn-emmer (situla) gevonden met daarin een aantal bijzondere voorwerpen. In de situla bevonden zich de crematieresten van een man, paardentuij en een met goud versierd, waarschijnlijk om rituele redenen, kromgebogen ijzeren zwaard. Deze kostbare voorwerpen zijn aanleiding om te spreken over het 'Vorstengraf' van Oss.

Het zwaard is gedateerd op ca. 700 jaar voor Christus en markeert als oudste, herkenbare ijzeren voorwerp het begin van de ijzertijd van Nederland.

Inmiddels staat vast dat het niet om het graf van een vorst gaat, maar om de rustplaats voor een persoon van bijzonder aanzien. Het maakt het geheel niet minder indrukwekkend. [PS]